Izgubljena Ljubljana

Arhitekt Milan Zdravko Kovač je predstavil svojo knjigo o sistematičnem uničevanju zgodovinske dediščine Ljubljane v času župana Jankovića

V Ljubljani se že vrsto let soočamo z njeno prenovo in ob tem žal tudi s slabimi rešitvami. Nanje je od leta 2008 opozarjal arhitekt Milan Zdravko Kovač v sodelovanju s Petrom Kerševanom in predlagal alternativne rešitve, ki ohranjajo in vključujejo dragocene arheološke najdbe. Z njimi je namreč Ljubljana zelo bogata, s tem pa tudi njena zgodovina.

Tandem Kovač-Kerševan

Pri Slovenski matici je izšla knjiga *Izgubljena Ljubljana*, v kateri arhitekt Kovač predstavlja izbrane primere naše kulturne dediščine, začenši s koliščem na Špici, predvsem z vidika možnega vključevanja gradbenih reliktov preteklosti v prenovo sodobne Ljubljane. Opozarja na pomen ohranjanja dragocene mestne dediščine in podaja predloge za ureditev pomembnih ljubljanskih lokacij; tudi za postavitev novih spomenikov nekdanjim prebivalcem, ki so sooblikovali mesto: trnovskim solataricam, čevljarjem, Kurji vasi kot pozabljenemu predmestju Ljubljane ...

Tovrstne projekte sta petnajst let neutrudno in *pro bono* snovala arhitekta Milan Zdravko Kovač in Peter Kerševan, žal pa njune ideje praviloma niso bile realizirane. V knjigi, v kateri avtor spomni tudi na nekatere (še) neuresničene Plečnikove prostorske zamisli, so zajeti njuni kritični in polemični pogledi na arhitekturne posege v Ljubljani, predvsem pa so dokumentirani tudi njuni predlogi rešitev, kako bi bilo arheološke ostaline mogoče ustrezno predstaviti *in situ* ter s tem našo bogato preteklost ohraniti tudi zanamcem.

Od Špice do tržnice

Arheolog dr. Mitja Guštin je v spremni besedi posebej izpostavil predlog predstavitve ostalin kolišča na Špici, ki je s starostjo 5.000 let edinstveno tudi v evropskem merilu. Območje v neposredni bližini mestnega jedra in 210 let starega Botaničnega vrta je posebno priložnost dobilo z urejanjem brežin Ljubljanice. Osupljiva arheološka najdba je pri Kerševanu in Kovaču takoj sprožila zamisel in konkreten predlog predstavitve dela kolišča na kraju najdbe. Uresničitev njunega predloga bi obogatila mestno kulturno podobo in dodala še eno pomembno podobo iz zgodovine slovenske prestolnice, ki bi bila dostojen, verjetno celo prestižen člen v današnji mednarodni skupini kolišč pod okriljem Unesca.

Tudi v primeru Plečnikove tržnice je arhitekturni tandem predstavil rešitve, ki vključujejo tako potrebno prenovo tržnice s servisnimi prostori kot predstavitev arheoloških ostalin srednjeveške utrdbene Luwigane z vzhodnim mestnim obzidjem in trdnjavo barbakan ter ostalinami frančiškanskega samostana.

Arhitekturne rešitve v korist meščanov in obiskovalcev

V drugem delu knjige se Kovač posveča predlogom za posege v mestno tkivo: vzpostavitvi zelene osi, povezavi parka Tivoli z mestnim središčem, kritično se opredelil do preureditve Cankarjeve ceste in himne, poteptane v tlak Čopove ulice, do rušenja Koslerjeve palače na mestu današnjega Konzorcija, do novih »spomenikov«, kot je Plečnikov kip na Eipprovi ulici. Opozarja na nikoli dokončano Plečnikovo kulturno os Ljubljane in Južni mestni trg (Knafljev prehod).

Delo z obsežnim slikovnim gradivom in nazornimi ilustracijami podaja poglobljen uvid v bogato zgodovino slovenske prestolnice, z izvirnimi in vključujočimi rešitvami v prid meščanov in obiskovalcev pa vabi k ozaveščenemu in odgovornemu odnosu do naše preteklosti.

AVTOR KNJIGE *IZGUBLJENA LJUBLJANA* MILAN ZDRAVKO KOVAČ IN UREDNICA ZARIKA SNOJ VERBOVŠEK/*I. Ž.*

IVO ŽAJDELA
ivo.zajdela@druzina.si